

”Poängen är främst att ställa de viktiga frågorna”

Den 5 oktober hålls på Medicinska föreningen vid Karolinska institutet (KI) i Stockholm ett seminarium om läkarna och nazismen.

Spindel i nätet för seminariet är Patrick E Vigren, som själv just påbörjat tredje årets medicinstudier. Tidigare har han bland annat läst historia.

Han är starkt engagerad i studentkåren, allra mest i utbildningsfrågor.

Han arbetar nu bland annat på att försöka få till stånd en kandidatsektion inom Svenska läkaresällskapet.

– Idag kan man som läkarstudent inte vara aktiv medlem i Läkaresällskapet utan bara passiv, men det vill vi ändra på, motiverar han.

Den här veckan träffar han företrädare för Läkaresällskapet för fortsatta samtal och kanske är det snart dags för en nyordning för studenternas medlemskap i Läkaresällskapet.

Vill ha mycket diskussion

Bakgrunden till seminariet den 5 oktober är ett tidigare seminarium som hölls i februari och i första hand var för lärare vid Karolinska institutet genom den sk Humanioragruppen, med bland andra professor Kerstin Hagenfeldt som en av de tongivande.

– Efter seminariet tyckte hon att det hade varit lite för mycket föreläsning och alldeles för lite möjligheter till diskussion. Dessutom fick inte medicinstudenterna möjlighet att bli involverade i debatten, berättar Patrick E Vigren.

Så när han tillfrågades om han var intresserad av att göra någonting mer för studenterna kring samma tema så svarade han omgående ja. Även han tyckte nämligen att det förra seminariet i allt för stor utsträckning hade varit föreläsning. Det vill han ändra på nu.

– Vi vill ge mer av diskussion än föreläsning, berättar han. Och vi vill hålla debatten på ett mer generellt plan än att bara säga att så här gjorde läkarna på 30-talet, det var fel så låt oss aldrig göra likadant igen. Vi måste vara bredare och kunna projicera diskussionen på framtiden

För att nå det målet har han arbetat ihop en diskussionspanel med följande deltagare:

Professor Nils Sjöstrand med stora



FOTO: HANS PETERSSON

Patrick E Vigren är spindeln i nätet för seminariet om läkarna och nazismen.

historiska kunskaper och känd bland medicinstudenterna bland annat för att han alltid tar in historiska perspektiv i sin undervisning.

Georg Klein, professor och tidigare chef för Tumörbiologen vid KI »därför att han är en stor tänkare och filosof».

Psykologen Hédi Fried, författarinnan och överlevande från utrotningssläggret Auschwitz, vilket hon har skrivit böcker om.

Ann Lindstrand, ordförande i svenska Läkare utan gränser.

– Vi vill kunna koppla till ett globalt perspektiv och inte se det här som ett isolerat tyskt 30-talsfenomen. Vi ska försöka få diskussionen lite mer generell, motiverar Patrick E Vigren.

Professor Stefan Einhorn, som bland annat skrivit en hel del om etik och förhållningssätt.

Filosofie doktor Paul Levine, historiker och forskare i Uppsala. »Han är mycket kunnig om förintelsen, har skrivit böcker och var en av redaktörerna för "Om detta må ni berätta" i det så kallade Levande historia-projektet».

Läkarkåren blev snabbt nazifierad

Seminariet ska inledas med ett anförande av Nils Sjöstrand. Han ger en liten inblick i vad han ska tala om:

– Jag kommer att ta upp likriktning-

en, det handlade om att få hela samhället att sluta upp fullständigt kring den nationella revolutionen och den nazistiska världsåskådningen.

– Det första och mest påtagliga steget var att gallra ut judarna.

Han ska också ta upp de kollegiala utstötningsmekanismerna.

– Dessa satte igång nästan omedelbart och fungerade inte minst via den nazistiska läkarföreningen. Så man kan säga att läkarkåren väldigt snabbt nazifierades.

Nils Sjöstrand tänker även berätta om hur den nazistiska utbildningspolitiken ledde till en förändrad läkarutbildning.

Vill få klarhet i hur det hela startade

– Jag anser att man har kommit att fokusera väldigt mycket på det som hände under kriget. Det var ju fruktansvärt och doktorernas medverkan var fruktansvärd.

– Men jag tycker samtidigt att det är viktigt att få klarhet i hur det hela startade och vad som låg bakom den tidiga utvecklingen av nazismen. Det är något man sysslat för lite med på senare tid.

Han tycker det är bra med ett sådant här seminarium och anser att det är viktigt att liknande seminarier anordnas för studenterna också framöver – även på andra håll än Stockholm.

Måste ställa de viktiga frågorna

Patrick E Vigren menar att poängen med seminariet inte i första hand är att ge svar utan att ställa viktiga frågor.

Han understryker att »visst är det viktigt att veta hur många läkare som anslöt sig till nazistpartiet och visst är det viktigt att diskutera varför de gjorde det».

– Men vi måste också resonera lite mer generellt kring hur en läkare över huvud taget kan syssla med den typ av grymheter som förekom under nazitiden.

– Håller vi oss enbart till nazismen så blir det ju väldigt lätt att bara ta avstånd. Därför ska vi också diskutera hur det ser ut på många håll runt om i världen idag. Det förekommer ju mycket grymhet även nu – med läkare inblandade – fast i en annan gestalt än under nazisttiden.

Tom Ahlgren